

ORAVITZAN
LUMINA
CARE TE ZIDEȘTE

Dorina Sgaverdia

Cuvânt înainte de Marcel Tolcea

Editura Universității de Vest Timișoara

2023

ORAVITZAN
THE LIGHT
THAT BUILDS YOU

Dorina Sgaverdia

Foreword by Marcel Tolcea

West University of Timisoara Publishing House

2023

CUPRINS

O recapitulare despre coerența unei lumi zidite în Lumină / 10
Oravitzan / 14
Lumină în lumină / 20
„Îndrăzniți! Lumina nu doare” / 24
 Să faci din tine o biserică / 28
 Șoapta Divină / 32
 Cu privirea spre lumea interioară / 38
 „Cămășile lui Hristos” – Testamentul artistului / 46
 „Ploaia de aur” / 48
 Taina „Porții strâmte” / 52
 Peretele de lumină și Schimbarea la față / 54
 Labirinturile celtice sunt de Ciclova / 64
Expoziția ca templu / 70
Spațiile Oravitzan – în ecuație cu Înaltul / 90
Note / 100
Curriculum vitae / 102
Expoziții / 102
Colecții / 108
Premii și distincții / 110
Bibliografie / 112
Legături externe / 114
Fundăția culturală „Silviu Oravitzan” / 116

CONTENTS

A review of the coherence of a world built in Light / 11
Oravitzan / 15
Light within Light / 21
“Dare! Light does not hurt” / 25
 Turn Yourself into a Church / 29
 The Divine Whisper / 33
 Looking Towards the Inner World / 39
 “The Robes of Christ” – The Artist’s Testament / 47
 “The Golden Rain” / 49
 The Mystery of the “Narrow Gate” / 53
 The Wall of Light and the Transfiguration / 55
 The Celtic Labyrinths are from Ciclova / 65
The Exhibition as Temple / 71
Oravitzan Spaces – In an Equation with the High Above / 91
Notes / 101
Curriculum Vitae / 103
Exhibitions / 103
Collections / 109
Awards and Distinctions / 111
Bibliography / 113
External links / 115
“Silviu Oravitzan” Cultural Foundation / 117

ORAVITZAN

A venit pe lume într-un Banat cu memorie imperială. La Ciclova Montană. Cu „cazină” și baluri a căror amintire doar platanii le mai păstrează. Cu primele investiții străine în minerit și cu businessmeni imperiali. Cu o fabrică de bere care concura Pilsen-ul și-o „bănărie” ce bătea monedele cezaro-crăiești. Unde, spune legenda, Împăratul Austriei s-a lăsat vrăjit de preafrumoasele zonei. Și unde centrul a înglobat periferia, în timp ce periferia s-a integrat centrului. Iar aceasta nu e legendă! Dar și cu *o lume a semnelor ancestrale*, coborând și urcând pe verticală, o lume a unui limbaj paradisiac pe care numai vocația Banatului a știut să-l păstreze viu. Acolo, în această lume, plină de semne, înscrise într-un *anumit cod*, s-a născut Silviu Oravitzan. Într-o familie de dascăli – Ecaterina și Iosif Crețu – conectată la cultura mare. Tatăl, Iosif Crețu, purta corespondență cu istoricul Nicolae Iorga – pe care l-a adus la primul Congres al bufenilor de la Ciclova – și cu poetul Octavian Goga. Era apropiat de Rădulescu-Motru, președintele Academiei Române.

Fascinantă, misterioasă, Arta lui Silviu Oravitzan se raportează la patru simboluri fundamentale care, pentru Mircea Eliade, vin dintr-o memorie paradisiacă: *cercul*,

ORAVITZAN

He came into the world in a Banat still relishing an imperial memory. At Ciclova Montană. With a ‘casina’ and balls that only the plane trees still remember. With the first foreign investments in mining, and with imperial businessmen. With a brewery that competed with Pilsen and a ‘mint’ facility that manufactured imperial (*kaiserlich-königlich*) coins. Where, legend has it, the Emperor of Austria fell under the spell of the local beauties. And where the centre has incorporated the periphery, while the periphery has integrated into the centre. And this is no legend! But also with *a world of ancestral signs*, descending and ascending vertically, a world of a paradisiacal language that only the vocation of Banat knew how to keep alive. There, in this world, full of signs inscribed in *a certain code*, Silviu Oravitzan was born. In a family of teachers – Ecaterina and Iosif Crețu – connected to the great culture. The father, Iosif Crețu, corresponded with the historian Nicolae Iorga – whom he brought to the first Congress of Ciclova’s ‘*Bufeni*’ (nickname used for people from Oltenia relocated in Banat) – and with the poet Octavian Goga. He was close to Rădulescu-Motru, president of the Romanian Academy.

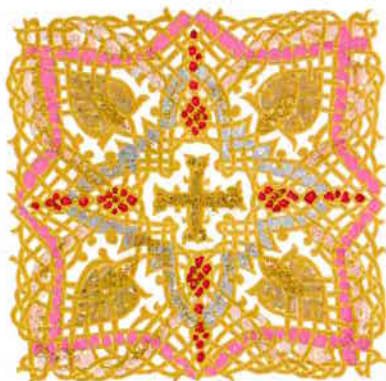
cercul originar al Paradisului terestru; *pătratul*, pătratul Ierusalimului ceresc; *centrul* și *crucea* prin care are loc orice act instaurator. Și peste toate *Lumina*. Lumina necreată. Fără sursă și fără umbre. Lumina din interior. De aici și comparația operei sale cu Lumina Taborică. Căutările pe cărările Luminii l-au condus către o altă preocupare: icoana Luminii, în care aurul-materie – visul oricărui bănațean, materializat în celebrele salbe de galbeni – devine Lumină. Aură. Duh. Paradoxal, deși nu pare interesat de discursul artistic contemporan, Silviu Oravitzan este mai modern decât modernii declarați. Chiar dacă privirea sa este spre originar, nu spre original, prin Opera sa, Silviu Oravitzan este un veritabil original. Într-o Europă pe cale de islamizare, remarca un alt bănațean, criticul de artă Pavel Șușară, arta lui Silviu Oravitzan devine semnificativă pentru întreaga civilizație și cultură a Răsăritului creștin-ortodox.

Când a venit vremea unui *unicat* pentru arta ortodoxismului răsăritean, „*de o extremă complexitate simbolică*” – după aprecierea academicianului Basarab Nicolescu –, artistul a săvârșit „*Iconostasul Luminii*”. O sculptură în lemn de tei aurit, de mari dimensiuni, destinată reședinței Mitropolitului Clujului, ÎPSS Bartolomeu Anania, de la Mănăstirea Nicula. Un an mai târziu, a finalizat replica acestei sculpturi – Iconostasul Bisericii Ortodoxe *Schimbarea la Față*, din inima Transilvaniei, de la Cluj-Napoca. Proiect unic căruia i se alătură teologul iezuit Marko Rupnik, autorul mozaicului. O adevărată simbioză a Estului Ortodox cu Vestul Creștin.

Fascinating, mysterious, Silviu Oravitzan's Art relates to four fundamental symbols which, for Mircea Eliade, come from a paradisiacal memory: the *circle*, the original circle of the earthly Paradise; the *square*, the square of the heavenly Jerusalem; the *centre* and *the cross* through which any act of establishment takes place. And, above all, the *Light*. The uncreated Light. Without source and without shadows. The light from within. Hence the comparison of his work with the Taboric Light. His search for the paths of Light led him to another preoccupation: the icon of Light, in which the gold-matter – the dream of every native of the Banat region, materialised in the famous gold coins necklaces – becomes Light. Halo. Spirit. Paradoxically, although he doesn't seem interested in the contemporary artistic discourse, Silviu Oravitzan is more modern than the self-proclaimed moderns. Even if his gaze is towards the origins, not the original, Silviu Oravitzan's work is trully original. In a Europe undergoing a process of Islamization, as remarked by another native of Banat, the art critic Pavel Șușară, Silviu Oravitzan's art becomes significant for the entire civilization and culture of the Christian-Orthodox East.

When the time came for a *unique work* for the Eastern Orthodox art, “*of extreme symbolic complexity*” – in the words of Basarab Nicolescu, member of the Academy – the artist created the “*Iconostasis of Light*”. A large sculpture, in gilded lime wood, destined for the residence of the Metropolitan of Cluj, His Eminence Bartolomeu Anania, at the Nicula

Creatorul simbolului *cvadruplul infinit* în artă – numit de însuși autorul său, *Silviu Oravitzan: semnul șoptit al amprentei divine* – a avut prima expoziție în 1966, la Lugoj, vechi centru cultural bănățean. Zilele acestea, se află în fața expoziției permanente „SPAȚIILE ORAVITZAN”. În inima cetății. La Bastionul Theresia, din Timișoara. O realizare gata să înfrunte trăinicia. Rânduită, înspre apogeul anului *Timișoara – Capitală Europeană a Culturii 2023*, ca o împlinire. Ca o destinație adresată unui public cu gustul rafinementului. Între cele două repere – expozițiile eveniment. București. Paris, New York, Madrid, Berlin, Viena... Cluj-Napoca. Arad. Și, evident, Timișoara.

Monastery. A year later, he completed a replica of this sculpture – the iconostasis of the *Transfiguration* Orthodox Church, in the heart of Transylvania, in Cluj-Napoca. He was joined in this unique project by Jesuit theologian Marko Rupnik, the author of the mosaic. A true symbiosis of the Orthodox East and the Christian West.

The creator of the symbol of the *infinite quadruple* in art – a name suggested by its very author, *Silviu Oravitzan himself: the whispered sign of the divine imprint* – had his first exhibition in 1966, in Lugoj, an old cultural centre in the province of Banat. These days, it is displayed in front of the permanent exhibition “ORAVITZAN SPACES”. In the heart of the city. At the Theresia Bastion, in Timisoara. An achievement ready to face durability. Envisaged, towards the climax of the year *Timisoara – European Capital of Culture 2023*, as an achievement. As a destination aimed at a public with refined taste. Between the two milestones – the event exhibitions. Bucharest. Paris, New York, Madrid, Berlin, Vienna... Cluj-Napoca. Arad. And, of course, Timisoara.

LUMINĂ ÎN LUMINĂ

Abia se declarase *Timișoara – Capitală Europeană a Culturii 2021* (1) când și-a primit botezul cu un regal intelectual: *Lumină în Lumină – Oravitzan 75*.

Mai întâi, la Bastionul Theresia, a avut loc vernisajul expoziției *Lumină în Lumină – Oravitzan 75*. A doua zi, pornind de la opera sa, Universitatea de Vest din Timișoara a găzduit un dialog transdisciplinar. Moderatori: academicianul Basarab Nicolescu și profesorul universitar, scriitorul Marcel Tolcea. Totul s-a desăvârșit sub un patronaj de elită: Academia Română, Filiala Timișoara, Universitatea de Vest din Timișoara și Mitropolia Banatului care, alături de Consiliul Județean Timiș și Muzeul Național al Banatului, au contribuit și la editarea volumului *Lumină în Lumină/ Light within Light*, autori academicianul Basarab Nicolescu și Silviu Oravitzan (Editura Universității de Vest din Timișoara).

„Cu acest eveniment, a început programul viitoarei Capitale Culturale Europene. Ați pus deja o ștachetă, remarca, pe drept cuvânt, Radu Preda în discursul de la Universitatea de Vest. Și aveți un potențial pe care, printre alții, Silviu Oravitzan îl ilustrează ca nimeni altul.”

LIGHT WITHIN LIGHT

Timisoara had just been declared *European Capital of Culture 2021* (1), when it received its baptism with an intellectual feast: *Light within Light – Oravitzan 75*.

First, at the Theresia Bastion, the exhibition *Light within Light – Oravitzan 75* was opened. The next day, starting from his work, the West University of Timisoara hosted a transdisciplinary dialogue. Moderators: academician Basarab Nicolescu and university professor and writer Marcel Tolcea. The event was held under elite patronage: the Romanian Academy, Timisoara Branch, the West University of Timisoara and the Banat Metropolitan Church which, together with the Timis County Council and the National Museum of Banat, also contributed to the publication of the book *Lumină în Lumină/ Light within Light*, authored by academician Basarab Nicolescu and Silviu Oravitzan (West University Publishing House of Timisoara).

“With this event, the programme of the future European Capital of Culture has started. You have already set a milestone,” Radu Preda rightly remarked in his speech at the West University of Timisoara. “And you have a

Să fii parte la bucuriile spiritului pe care Arta lui Silviu Oravitzan ți le oferă este un privilegiu. Cum să ratezi *Lumină în Lumină – Oravitzan 75*, când Timișoara te întâmpină cu un banner uriaș care acoperea Bastionul Theresia cu istoria sa cu tot?...

Deși am participat la vernisaj, la cele două zile de festin cultural, am simțit nevoia să mai revăd, de câteva ori, expoziția de la Bastionul Theresia. Să fii eu, cu mine însămi, în fața fiecărui tablou. Cum să fii doar cu tine și cu lumea ta interioară în prezența a 700 de participanți, câți au fost la vernisaj? L-am avut alături pe Silviu Oravitzan. A fost ca o meditație, ba nu! ca o inițiere în arta sa.

potential that, amongst others, Silviu Oravitzan illustrates like no one else.”

To be part of the joys of the spirit that Silviu Oravitzan's Art offers you is a real privilege. How could you miss *Light within Light – Oravitzan 75*, when Timisoara welcomed you with a huge banner covering the Theresia Bastion, together with all its history?...

Although I attended the opening, and the two-day cultural feast, I felt the need to revisit the exhibition at the Theresia Bastion a few more times. To be myself, with and by myself, in front of each painting. How to be alone with yourself and your inner world in the presence of 700 participants, as many as there were at the opening? I had Silviu Oravitzan by my side. It was like a meditation, but no! rather an initiation into his art.

